

UDK 329.15 (497.13):: Baretić, I.
Pregledni članak

IVICA BARETIĆ, SEKRETAR KK KPH SENJ OD RUJNA 1943. DO SIJEČNJA 1944.

IVANKA PAVLIĆ

(prilog za monografiju)

Ivica Baretić spada u grupu onih Vinodolaca koji su obavljajući partijske i revolucionarne dužnosti određeno vrijeme proveli na senjskom području, te će zato u ovom kraćem prikazu, osim osnovnih biografskih podataka biti riječi upravo o tom razdoblju njegova djelovanja.

Rođen je u selu Baretići (Grižane, 12. listopada 1912.) u radničkoj obitelji. Nakon osnovne škole izučava krojački zanat i zapošljava se najprije u Šibeniku a zatim u Zagrebu. Upravo u tom gradu, gdje tridesetih godina živi i radi veći broj Vinodolaca, Baretić dolazi u dodir s naprednim radnicima i komunistima. Kao napredno organizirani omladinac postaje član URSS-ovih sindikata, te ubrzo sudjeluje u političkim demonstracijama i štrajkovima, nešto kasnije skuplja tzv. Crvenu pomoć i slično.

Kapitulacija Jugoslavije zatekla ga je na vojnoj vježbi u Delnicama, odakle se ponovno vraća u okupirani Zagreb, gdje nastavlja s ilegalnim radom. Ubrzo postaje član Odbora za sakupljanje materijalne i novčane pomoći kao i oružja i sanitetskog materijala za partizane u Primorju. Međutim, u prosincu 1941. Baretić objavljuje svoj boravak u Zagrebu i odlazi u rodni kraj, gdje se ustanak uveliko raspplamsao. Odmah nakon dolaska uključuje se u rad partijskih organizacija koje su djelovale na području Grižana i Belgrada te započinje rad na terenu, istodobno održavajući vezu s Odborom za pomoć iz Zagreba.

Već u siječnju 1942. primljen je u članstvo KP, i to u partijskoj organizaciji u Belgradu. Zahvaljujući toj grižanskoj partijskoj organizaciji, u ovom kraju dolazi do razmaha narodnog ustanka i uključivanja sve širih narodnih masa u NOP.

Međutim, Baretiću je ubrzo zaprijetila opasnost od hapšenja, te po direktivi Partije odlazi u svibnju 1942. u partizane, i to u grižanski logor, na dužnost zamjenika komesara, a neko vrijeme poslije toga postaje član, a zatim i politički sekretar KK KPH Crikvenica.

U ožujku 1943. Baretić je prešao u kotar Novi, gdje je postao član KK KPH Novi. Na tom području ostaje sve do kapitulacije Italije, kada ga je OK KPH za Hrvatsko primorje uputio na dužnost u senjsko kotarsko rukovodstvo KPH. Za to je postojalo više razloga. Između ostalog nakon kapitulacije Italije područje cijelog Hrvatskog primorja bilo je oslobođeno i na

njemu su se organizirali svi oblici djelovanja zbog daljnjeg razvoja NOR-a. To se, dakako, odnosi na senjsko područje i razumljivo je da je KPH trebala biti pokretač i nosilac te cijele aktivnosti. Nadalje, stjecajem okolnosti, neposredno prije kapitulacije Italije (4. rujna 1943) ustaše su u Krasnom napale sjedište Kotarskog komiteta KPH Senj, kada je s još nekoliko drugova poginuo i sekretar Tomo Mavrić, te je Komitet ostao bez sekretara baš u vrijeme kada su pred njim bili brojni i složeni zadaci.

S obzirom na to OK KPH ocijenio je da senjskom području treba pružiti svu moguću pomoć, te je odlučeno da se tamo pošalje iskusan i sposoban partijski rukovodilac kakav je bio Ivica Baretić, do tog časa član KK KPH za kotar Novi.

Nakon dolaska u Senj Baretić se odmah suočio s vrlo složenom situacijom u kojoj su dominirala dva problema. Naime, nešto prije organizirano djelovanje na području krivoputske općine i Krasnog, te u nekim podvelebitskim selima, nije bilo dovoljno i sada se moralo raditi na masovnijem uključivanju stanovništva u NOB, na spomenutom području i na cijelom kotarskom području. To, dakako, nije bio lak zadatak, to prije što su ekonomsko-socijalni uvjeti života žitelja velikog dijela senjskog kotara, pogotovo podvelebitskog, bili na izuzetnoj niskoj razini.

Zato je Kotarski komitet na čelu s Ivicom Baretićem na svim sastancima, a i svakodnevnom radu morao raspravljati, te pronalaziti najbolja i najprikladnija rješenja, osobito za socijalno-ekonomska pitanja, ne zanemarujući pri tom ni mobilizaciju žiteljstva na širem području.

O tim i sličnim pitanjima sačuvano je više dokumenata, te ću se ukratko zadržati na bitnim značajkama nekih od njih što su vezane prije svega za osobu tadašnjeg sekretara Ivica Baretića.

Iz sačuvanog zapisnika sa sjednice KK KPH Senj, održane 28. rujna 1943. pod rukovodstvom druga Baretića, vidljivo je da je Komitet raspravljao o navedenim pitanjima, i to za svako općinsko područje, kao i za grad Senj. Osim ostalog, ističe se nešto jači utjecaj Mačekove »politike čekanja«, ali i vidni uspjesi postignuti u Krivom Putu i Senju. Ostalo je, međutim, i dalje otvoreno pitanje intenzivnijeg djelovanja u pravcu provođenja mobilizacije boraca za NOB koja, kako je istaknuto, nije zadovoljavala.

Među značajnije ocjene u tom izvještaju spada i ocjena o organizaciji KP, za koju se ističe »pitanje partije je vrlo loše«, pa se predlaže da se to ubuduće ima u vidu, jer »bez partije se ne može osigurati pravilan rad«.

Stanje je, dakle, ocijenjeno s potrebnom objektivnošću, u čemu je sasvim sigurno bilo nazočno i gledište druga Baretića.

Dio izvještaja nešto kasnijeg datuma odnosi se na druga Baretića osobno, te bih se ovom prilikom ukratko osvrnula i na njega, to prije što su u izvještaju iznesene bitne značajke tog istaknutog komunista. Naime, u listopadu 1943. Baretić je upućen na partijski kurs pri CK KPH, odakle se vraća početkom studenog iste godine. Rukovodstvo kursa (rukovodilac je Milan Počuča) u svojoj ocjeni druga Baretića navodi slijedeće: »Drug Baretić je postigao dobar uspjeh. Drug je bistar, marljiv, ali nekako previše uvučen u sebe... Mislimo, da se može dalje razvijati, jer posjeduje niz vrlina, napose skromnost, solidarnost i marljivost.«

Uopće, cijeli senjski kotar, a grad Senj posebno, u jesen 1943. proživljava teške dane boreći se s nedaćama rata. Ako se k tome imaju u vidu i bombardiranja Senja (kada je razoren veći dio grada), neimaština i slično, jasno je da su se i KK i organi narodne vlasti našli pred velikim teškoćama. Uz sve to, takvo stanje bilo je pogodno tlo i za povremen utjecaj raznih neprijatelja, što prilike čine još složenijima.

Upravo zbog takve situacije mobilizirane su sve napredne snage, aktivirani odbori narodne vlasti, omladinske organizacije kao i organizacija žena, a početkom prosinca 1943. reorganizirane su partijske organizacije u nastojanju da se što više angažiraju na izvršenju postavljenih zadataka. U vezi s tim i šest članova KPH senjskog kotarskog područja polazi i uspješno završava niži partijski kurs.

Da bismo imali što potpuniju sliku o revolucionarnom radu Ivice Baretića na spomenutom području, osvrnula bih se još ukratko i na značajnije konstatacije istaknute na prvom partijskom savjetovanju KPH za kotar Senj od 16. siječnja 1944.

Referat na tom savjetovanju podnio je Oren Ružić (Jegor) budući da je Baretić već bio predviđen za drugu dužnost, ali posve je sigurno da je izvještaj sastavljen na temelju ocjene Kotarskog komiteta i njegova sekretara.

Pored svih poteškoća i nedovoljne organiziranosti komunističkih i ostalih organizacija do kapitulacije Italije (za što se uz put navode i različiti razlozi) istaknuti su i određeni uspjesi. Konstatirano je, naime, da na teritoriju kotara (siječanj 1944) postoji sedam jedinica KPH sa 33 člana, od kojih su 23 primljena u članstvo poslije kapitulacije Italije, da organizacija SKOJ-a broji 75 članova, a u kotaru djeluje Kotarski NO, kao i gradski NO Senj, te općinski u Jablancu, Krivom Putu, Svetom Jurju, s ukupno 15! odbornikom.

Kao posebno značajno istaknuto je da je u senjskoj Tvornici duhana otvoren »Radnički dom«, što je svojevrsan ratni oblik organiziranog djelovanja radnika.

Nesumnjivo je da su u razdoblju od rujna 1943. do siječnja 1944. na ovom području i pored određenih slabosti postignuti značajni uspjesi, za što, pored ostalih, velike zasluge ima i Ivica Baretić.

Isto tako ne smijemo iz vida izgubiti ni činjenicu da je ovdje i poslije savjetovanja bilo i padova i uspjeha nakon razvitka NOB-a, ali je to sve sada u procesu stalnog jačanja i razvijanja njegova utjecaja i sve masovnijeg sudjelovanja u njemu.

Odmah nakon spomenutog savjetovanja Baretić napušta senjsko područje i već 19. siječnja 1944. kooptiran je u Okružni NOO, gdje je najprije zadužen za sektor socijalne politike, a zatim preuzima dužnost pročelnika Upravnog odjela u Okružnom NOO-u. Poslije oslobođenja bio je organizacijski sekretar OK KPH za Hrvatsko primorje, Gorski kotar, zatim sekretar Gradskog komiteta KP Rijeka, neko vrijeme na odgovornim dužnostima u privredi, zatim je potpredsjednik Skupštine općine Rijeka i konačno član Savjeta Republike.

Preminuo je u Rijeci 4. lipnja 1981.

Na kraju bih završila citatom dra Vinka Antića: »Miran, staložen, skroman i pristupačan, ostajao je blizak ljudima, ne ističući sebe, što je pridonijelo da je ostao svijetao lik revolucije, jedan od onih koji ostaje drag u našem pamćenju i poslije rastanka«.

Ivanka Pavlič, prof., Crikvenica, Muzej Vinodola

Zusammenfassung

IVICA BARETIĆ — SEKRETAR DES SENJER KK KPH

Ivica Baretić war ein hervorragender Revolutionär des Gebietes Vinodol und Primorje. Er wurde in Grižane — Vinodol 1912 geboren. Nach der Okkupation des Landes 1941 begann er eine aktive illegale Arbeit, beitragend damit der Ausbreitung des Aufstandes in seinem Geburtsland (Hrvatsko primorje — Gorski kotar). 1942 ging er zu den Partisanen weg, und dort ragte er durch seine politische Arbeit hervor. Besonders erfolgreich war er als Sekretär des KK KPH Crikvenica Anfang 1943. Nach der produktiven Arbeit im Bezirk Novi, kam er als ausgeprüfter politischer Arbeiter auf das Gebiet des Senjer Bezirkes, welcher zu dieser Zeit in Krasno stationiert wurde. Von da an bis zum Jahre 1945 verrichtete er verschiedene politische und militärische Dienste. Er starb in Rijeka 1981.

Sl. 66 — Porušene kuće na senjskoj obali 1943.